

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 17871/2025
11.02.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ из ..., ВВ из ... и ГГ из ..., чији је заједнички пуномоћник Александра Рајић, адвокат из ..., против тужене Адвокатске коморе Београд са седиштем у Београду, чији је пуномоћник Милош Вучељић, адвокат из ..., са евентуалним умешачем на страни тужене ДД, адвокатом из ..., ради утврђења дискриминације, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1104/25 од 27.08.2025. године, у седници одржаној 11.02.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1104/25 од 27.08.2025. године – става првог изреке у делу одлуке о привременој мери.

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1104/25 од 27.08.2025. године, у преосталом делу.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 501/24 од 01.10.2024. године, ставом првим изреке, одбијен је, као неоснован, тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се утврди да је тужена Адвокатска комора Београд дискриминисала студенте Правног факултета Универзитета Унион у Београду тако што им је онемогућила упис у Адвокатску комору Београд, те да се наложи туженом да под једнаким условима признаје статус кандидатима који су завршили Правни факултет Универзитета Унион у Београду и да их упише у одговарајуће регистре Адвокатске коморе Београд. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован, предлог тужилаца за одређивање привремене мере којом су тражили да се забрани туженој даље дискриминисање студената Правног факултета Универзитета Унион у Београду, под претњом новчаног кажњавања лица која врше ову дискриминацију доношењем одлука о забрани уписа у Адвокатску комору Београда и наложи да одмах почне да врши упис студената Правног факултета Универзитета Унион у Београду у комору. Ставом трећим изреке, обавезани су тужиоци да солидарно накнаде туженој трошкове парничног поступка у укупном износу од 88.650,00 динара.

Решењем Вишег суда у Београду П 501/24 од 01.10.2024. године, одбијено је учешће умешача адвоката Душана Братића из Београда на страни тужене.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 1104/25 од 27.08.2025. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужилаца и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијена је као неоснована жалба евентуалног умешача на страни тужене и потврђено првостепено решење. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужилаца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиоци су благовремено изјавили ревизију због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Претходно ценећи дозвољеност ревизије којом се другостепена пресуда побија у делу првог става изреке којом је одлучено о привременој мери, Врховни суд је нашао да ревизија тужилаца у том делу није дозвољена.

Одредбом члана 420. став 1. Закона о парничном поступку, странке могу да изјаве ревизију и против решења другостепеног суда којим је поступак правноснажно окончан. Решењем о привременој мери парнични поступак се правноснажно не окончава, па зато не постоје услови из наведене одредбе да би се против тог решења могла изјавити ревизија.

Из наведених разлога, на основу члана 413. у вези члана 420. став 1. и 6. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11...10/23), Врховни суд је нашао да ревизија тужилаца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су сувласници и оснивачи Правног факултета Универзитета Унион у Београду, који је акредитован и има дозволу за рад. Тужиоци су изнели тврдњу да су радњама тужене дискриминисани кандидати који су звање дипломирани правник стекли на Правном факултету Универзитета Унион у Београду, тако што је тужена Адвокатска комора Београд током 2022. године донела одлуку да неће вршити упис у именик адвокатских приправника и именик адвокатских приправника волонтера лица која су стручни назив дипломирани правник стекла на факултету чији оснивач није Република Србија, па самим тим ни кандидата који су дипломирали на Правном факултету Универзитета Унион у Београду, иако је већи број њих примљен у чланство тужене коморе од оснивања факултета до 2022. године. Сматрају да постоји дискриминација која се огледа у различитом третману кандидата, чиме се онемогућава примена уставног и законског принципа да сви кандидати под једнаким условима могу да се запосле, без обзира на својство оснивача факултета, а што има за последицу и материјалну штету коју тужиоци трпе услед смањеног броја студената.

Нижестепени судови су одбили тужбени захтев налазећи да тужиоци сходно члану 41. став 1, 43. и 46. Закона о забрани дискриминације нису активно легитимисани у погледу заштите коју тужбом траже, ценећи и дајући разлоге и у односу на мишљење Повереника за заштиту равноправности.

Наведено становиште нижестепених судова о недостатку активне легитимације тужилаца прихвата и Врховни суд као правилно, налазећи да је засновано на правилној примени материјалног права.

Чланом 21. Устава Републике Србије утврђено је да су пред Уставом и законом сви једнаки, да свако има право на једнаку законску заштиту, без дискриминације и да је забрањена свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета. Забрана дискриминације зајемчена је међународним правним изворима – Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода (члан 14.) и додатним Протоколом број 12 уз Европску конвенцију, као и Међународним пактом о грађанским и политичким правима.

Законом о забрани дискриминације („Службени гласник РС“, бр. 22/09, 59/21), прописано је: да изрази „дискриминација“ и „дискриминаторско поступање“ означавају свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства) у односу на лица или групе, као и на чланове њихових породица, или њима блиска лица, на отворен или прикривен начин, а који се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, роду, родном идентитету, сексуалној оријентацији, полним карактеристикама, нивоом прихода, имовном стању, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, изгледу, чланству у политичким, синдикалним и другим организацијама и другим стварним, односно претпостављеним личним својствима (члан 2. став 1.); да се изразима „лице“ и „свако“ означавају оног ко борави на територији Републике Србије или на територији под њеном јурисдикцијом, без обзира на то да ли је држављанин Републике Србије, неке друге државе или је лице без држављанства, као и правно лице које је регистровано, односно обавља делатност на територији Републике Србије (члан 2. став 2.); да су сви једнаки и уживају једнак положај, једнаку правну заштиту без обзира на лично својство и да је свако дужан да поштује начело једнакости, односно забране дискриминације (члан 4. став 1. и 2.). Чланом 5. став 1. прописано је да су облици дискриминације непосредна и посредна дискриминација, као и повреда начела једнаких права и обавеза, позивање на одговорност, удруживање ради вршења дискриминације, говор мржње, узнемиравање, понижавајуће поступање и полно и родно узнемиравање и навођење на дискриминацију. Чланом 41. став 1. овог закона прописано је да свако ко је повређен дискриминаторским поступањем има право да поднесе тужбу суду са захтевима из наведене одредбе закона. Према члану 46. став 1. и 2. овог закона, тужбу из члана 43. тачка 1, 2, 3 и 5 може поднети Повереник и организација која се бави заштитом људских права, односно права одређене групе лица и да ако се дискриминаторско поступање односи искључиво на одређено лице, тужбу могу поднети само уз његов пристанак у писменом облику. Према члану 45. став 2. цитираног закона тужилац мора да учини вероватним акт дискриминације, односно да му је због неког личног својства повређено људско или мањинско право зајемчено

Уставом, што је неопходна претпоставка да би се могло утврдити повреда начела забране дискриминације.

По оцени Врховног суда, правилно су нижестепени судови применили наведене законске одредбе када су одбили тужбени захтев тужилаца због тога што немају активну легитимацију у овој врсти спора, нити су учинили вероватним неоправдано прављење разлике по основу неког личног својства. Тужиоци траже заштиту у складу са одредбама Закона о забрани дискриминације по основу статуса оснивача. Одредбом члана 51. Закона о високом образовању прописано је да самосталну високошколску установу могу основати Република, правно и физичко лице, у складу са законом, а чланом 12. Закона о јавним службама, на оснивање, организацију и рад установе, сходно се примењују прописи који се односе на предузећа, ако законом није друкчије одређено. Закон о привредним друштвима у члану 139. и 152. даје појам и одговорност друштва с ограниченом одговорношћу и права по основу удела, а чланом 182. исплату добити члановима друштва у складу са оснивачким актом и одредбама закона о ограничењима плаћања.

Неосновано се у ревизији наводи да тужиоци на основу одредбе члана 41. Закона о забрани дискриминације имају право на ову тужбу као сувласници и оснивачи Правног факултета чијим студентима је онемогућен упис у именик адвокатских приправника и именик адвокатских приправника волонтера. До дискриминације долази када се према лицу или групи лица која се налазе у истој или сличној ситуацији са другим лицима поступа неповољније због неког личног својства. У конкретном случају, тужиоци нису учинили вероватним постојање неједнаког поступања тужене на основу одредбе члана 45. Закона о забрани дискриминације, имајући у виду да поступањем тужене, које тужиоци сматрају дискриминаторским, није извршена дискриминација тужилаца као лица која би имала право на подношење тужбе по основу повреде личног својства. Тужиоци као оснивачи Правног факултета Универзитета Унион имају право на учешће у добити Установе, али их то не легитимише у поступку по тужби за заштиту од дискриминације, с обзиром да у радњама тужене нема елемената дискриминације по основу права на учешће у добити, а ни по основу неког личног својства. Последица у виду претрпљене материјалне штете због смањеног броја студената не представља основ за утврђивање активне легитимације тужиоца у складу са наведеним законом. Позивање у ревизији на термин „свако“ ко је повређен дискриминаторским поступањем има право да поднесе тужбу суду, из члана 41. став 1. Закона о забрани дискриминације, треба посматрати са аспекта главних обележја дискриминације и то неоправдано прављење разлике или неједнако поступање у односу на лица или групе лица, која се заснивају на личном својству. На темељу изведених доказа не постоји вероватноћа коју захтева одредба члана 45. став 2. Закона о забрани дискриминације, да су тужиоци дискриминисани по основу личног својства као оснивачи факултета. Такође, треба имати у виду да обустављање поступка уписа у именик адвокатских приправника и именик адвокатских приправника-подлистак волонтера АК Београд не опредељује активну легитимацију тужилаца као оснивача, с обзиром да сваки од кандидата могу остварити заштиту у одговарајућем поступку, за коју се из списка не види да ли су се на овај вид заштите и определила. Стога нема основа ни позивање на посредну дискриминацију на коју се тужиоци позивају у ревизији.

Због тога тужиоци у ревизији неосновано указују на погрешну примену материјалног права.

Из свега изнетог, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке, на основу одредбе члана 414. став 1. ЗПП.

Одлука о захтеву тужилаца за накнаду трошкова ревизијског поступка, садржана у трећем ставу изреке, донета је применом чланова 153. став 1, 154. и 165. став 1. ЗПП. Тужиоци нису успели у том поступку и зато немају право на накнаду трошкова ревизијског поступка.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић